

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2021)0042

Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnio įgyvendinimas

2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 43 straipsnio įgyvendinimo (2020/2047(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, kurią 1948 m. priėmė JT Generalinė Asamblėja, ir į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į JT vaiko teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją (EŽTK),
- atsižvelgdamas į 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir prie jos pridėtą 1967 m. protokolą, o ypač į teisę į negražinimą,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 1, 3, 4, 6, 7, 18, 19, 20 ir 47 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Pasaulinį susitarimą dėl saugios, tvarkingos ir teisėtos migracijos, kuri 2018 m. gruodžio 19 d. priėmė JT Generalinė Asamblėja,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 78 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos¹ (toliau – Prieglobsčio procedūrų direktyva),
- atsižvelgdamas į susijusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) praktiką,
- atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (Priėmimo sąlygų direktyva)²,
- atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 14 d. Parlamento ir Tarybos preliminarų susitarimą

¹ OL L 180, 2013 6 29, p. 60.

² OL L 180, 2013 6 29, p. 96.

dėl Priėmimo sąlygų direktyvos naujos redakcijos,

- atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas)¹,
- atsižvelgdamas 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (reglamentas „Dublinas III“)²,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 16 d. Komisijos komunikatą „COVID–19. Aktualių ES prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų nuostatų įgyvendinimo ir perkėlimo į ES gairės“ (C(2020)2516),
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) 2020 m. lapkričio mėn. atliktą prieglobsčio suteikimo tvarkos pasienyje įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinimą³,
- atsižvelgdamas į Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) 2020 m. rugsėjo mėn. tyrimą *Border Procedures for Asylum Applications in EU+ Countries* („Pasienio procedūros, susijusios su prieglobsčio prašymais ES ir kitose šalyse“) ir į EASO 2019 m. rugsėjo mėn. publikaciją *Guidance on asylum procedure: operational standards and indicators* („Prieglobsčio suteikimo tvarkos gairės: veiklos standartai ir rodikliai“),
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) 2020 m. pagrindinių teisių ataskaitą,
- atsižvelgdamas į FRA 2019 m. kovo 4 d. nuomonę Nr. 3/2019 „Atnaujinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros 2016 m. nuomonė dėl pagrindinių teisių padėties Graikijoje ir Italijoje veikiančiuose migrantų antplūdžio valdymo centruose“,
- atsižvelgdamas į FRA 2020 m. gruodžio 8 d. ataskaitą *Migration: Fundamental Rights Challenges at Land Borders* („Migracija: pagrindinių teisių problemos, su kuriomis susiduriama prie sausumos sienų“),
- atsižvelgdamas į JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro parengtus žmogaus teisių principus ir gaires, kuriais rekomenduojama vadovautis prie tarptautinių sienų,
- atsižvelgdamas į 2016 m. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. gegužės 30 d. rezoliuciją dėl Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros aiškinimo ir įgyvendinimo⁴,

¹ OL L 77, 2016 3 23, p. 1.

² OL L 180, 2013 6 29, p. 31.

³ W. van Ballegooij, K. Eisele, *Asylum procedures at the border, European Implementation Assessment* („Prieglobsčio suteikimo tvarka pasienyje: įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinimas“), Europos Parlamento tyrimų tarnyba, 2020 m.

⁴ OL C 76, 2020 3 9, p. 86.

- atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 22 d. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,
 - atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A9-0005/2021),
- A. kadangi šios rezoliucijos tikslas – pateikti teisėkūros institucijoms įrodymais pagrįstos informacijos apie esamą pasienio procedūrų taikymo padėtį, įvertinant, kaip valstybės narės įgyvendina Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnį ir susijusias nuostatas; kadangi šia rezoliucija neketinama pakeisti vėluojančios visavertės Prieglobsčio procedūrų direktyvos įgyvendinimo ataskaitos, kurią turi atlikti Komisija, ar teisėkūros derybų dėl naujo pakeisto pasiūlymo dėl Prieglobsčio procedūrų reglamento;
- B. kadangi išskaidyti ir palyginami duomenys, susiję su Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnio įgyvendinimu, dažnai atvejais nerenkami arba viešai neprieinami; kadangi duomenys apie finansines pasienio procedūrų sąnaudas neprieinami; kadangi laisvės netekusiems asmenims gali tekti sumokėti didžiulę žmogišką kainą, visų pirma, jei sulaikymo pasienyje įstaigos nėra tinkamos arba jei procesinės garantijos netaikomos arba taikomos netinkamai;
- C. kadangi Prieglobsčio procedūrų direktyvoje nėra nei aiškiai apibrėžiamos pasienio procedūros, nei nurodomi jų tikslai; kadangi pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnio 1 dalį valstybėms narėms leidžiama pasirinkti taikytinas pasienio procedūras; kadangi pasienio procedūros taikomos 14-oje valstybių narių, o trys iš jų, apžvelgtos EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime, vadovaujasi pagrindais, viršijančiais Prieglobsčio procedūrų direktyvos nuostatas; kadangi tinkamai apibrėžtomis aplinkybėmis valstybės narės gali numatyti priimtumo ir (arba) esminio nagrinėjimo procedūrų taikymą pasienyje ar tranzito zonoje; kadangi dauguma valstybių narių taip pat įvertina, ar pasienyje arba tranzito zonose taikytina Dublino sistema; kadangi pasienio procedūros sudaro tik nedidelę procentinę viso sprendžiančiosioms institucijoms tenkančio darbo krūvio dalį (išskyrus Graikiją, kurioje, priėmus ES ir Turkijos pareiškimą, daugiau kaip 50 proc. prašymų išnagrinėjama skubos tvarka);
- D. kadangi Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnyje nėra aiškiai apibrėžta, prie kokių sienų valstybės narės gali taikyti pasienio procedūras; kadangi EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime konstatuojama, kad sienos sąvoka minėtajame straipsnyje turėtų būti suprantama kaip reiškianti ES išorės sienas; kadangi dvi valstybės narės pasienio procedūras taiko ir prie vidaus sienų, o prašytojus sulaiko policijos nuvadose;
- E. kadangi kai kurios valstybės narės, taikydamos pasienio procedūras, sulaiko prieglobsčio prašytojus, nors pagal nacionalinę teisę neturi tam teisinio pagrindo; kadangi be to, kad prašytojams nėra užtikrinamos pakankamos apsaugos priemonės, dėl to gali būti atsisakoma suteikti teisę apsilankyti ir Parlamento nariams;
- F. kadangi sulaikant pagal pasienio procedūras taikomos tokios pat taisyklės, kaip ir tada,

kai prašytojai sulaikomi kitur valstybės narės teritorijoje; kadangi Priėmimo sąlygų direktyvoje nustatyta, kad prašytojai gali būti sulaikomi tik kraštutiniais atvejais, t. y. tinkamai išnagrinėjus visas su laisvės atėmimu nesusijusias sulaikymo alternatyvas, taip pat kad sulaikymas turi būti grindžiamas būtinumo ir proporcingumo principais; kadangi, sprendimą dėl sulaikymo priėmus administracinėms institucijoms, valstybės narės turi užtikrinti greitą teisminę sulaikymo teisėtumo peržiūrą, kuri turi būti atliekama *ex officio* ir (arba) prašytojo prašymu; kadangi, vadovaujantis šiuo metu galiojančia teisine sistema, nepilnamečių atveju valstybės narės turi dėti visas pastangas, kad jie būtų išleisti iš sulaikymo įstaigos ir apgyvendinti nepilnamečiams tinkamoje vietoje;

- G. kadangi, nepaisant gerokai padažnėjusių tariamo pagrindinių teisių pažeidimo prie ES išorės sienų atvejų, valstybės narės nėra įpareigosotos sukurti nepriklausomo stebėsenos mechanizmo pagrindinių teisių apsaugai prie išorės sienų užtikrinti;
- H. kadangi, taikant pasienio procedūras, trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės turėtų būti teikiama aiški informacija ir derama pagalba, įskaitant teisinę pagalbą ir vertimo žodžiu paslaugas, visų pirma klausimu dėl galimybės pateikti tarptautinės apsaugos prašymą;
- I. kadangi EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime nustatyta, kad Prieglobsčio procedūrų direktyvoje numatytos procesinės garantijos, visų pirma teisės gauti informaciją, teisinę pagalbą ir vertimo žodžiu paslaugas, valstybės narėse, kurios buvo apžvelgiamos vertinimo metu, praktiškai netaikomos arba taikomos tik ribotai;
- J. kadangi EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime nustatytas ne vienas Prieglobsčio procedūrų direktyvos nesilaikymo atvejis; kadangi Komisija yra iniciavusi pažeidimo nagrinėjimo procedūrą tik prieš dvi valstybes nares;

Bendrosios pastabos

1. pažymi, kad, rengdama naująjį prieglobsčio ir migracijos pakta, Komisija konsultavosi su suinteresuotosiomis šalimis ir keitėsi informacija su Parlamentu bei valstybėmis narėmis; tačiau pabrėžia, kad, nepaisydama savo teisinės pareigos teikti ataskaitas ir reikalavimų, grindžiamų Tarptautiniu susitarimu dėl geresnės teisėkūros, Komisija taip ir nepateikė Prieglobsčio procedūrų direktyvos įgyvendinimo ataskaitos, taip pat kad jos 2016 m. ir 2020 m. pasiūlymai dėl Prieglobsčio procedūrų reglamento buvo pateikti neatlikus poveikio įvertinimo; tikisi, kad Komisija pateiks šią ataskaitą, kuri vėluoja dar nuo 2017 m.;
2. dar kartą akcentuoja įrodymais grindžiamo požiūrio, kuriuo turėtų būti vadovujamasi nuosekliai formuojant politiką, svarbą;
3. pažymi, kad stebėsenos ir statistiniai duomenys atlieka esminį vaidmenį užtikrinant ES teisės laikymąsi; ragina valstybes nares rinkti statistiką, susijusią su: i) prašymų, svarstytų taikant pasienio procedūras, skaičiumi ir susijusių prašytojų kategorija; ii) pagrindų, kuriais remiantis buvo taikoma pasienio procedūra, tipais ir jų taikymo dažnumu; iii) pasienio procedūrų rezultatais pirmosios instancijos ir apeliacijos atvejais bei iv) asmenų, kuriems nebuvo taikoma pasienio procedūra, skaičiumi ir kategorijomis;

Taikymo sritis

4. pabrėžia, jog šiuo metu pasienio procedūros laikomos išimtimi iš teisiškai apibrėžtos taisyklės, kad prieglobsčio prašytojai turi teisę atvykti į valstybės narės teritoriją; pažymi, kad daug tarptautinės apsaugos prašymų pateikiami valstybės narės pasienyje arba tranzito zonoje, prieš priimant sprendimą dėl prašytojo įleidimo; pažymi, kad tada valstybės narės pasienio procedūras gali numatyti tik atvejais, kurie išsamiai apibrėžti Prieglobsčio procedūrų direktyvos 31 straipsnio 8 dalyje ir 33 straipsnyje, vadovaudamasi pagrindiniais Prieglobsčio procedūrų direktyvos II skyriuje išdėstytais principais ir garantijomis; pažymi, kad pasienio procedūrų perkėlimas į nacionalinę teisę ir jų taikymas pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvą valstybėse narėse skiriasi, o dėl to suderinamumo stokojama visoje ES; atkreipia dėmesį į tai, kad dauguma valstybių pasienio procedūras narių taiko tik nedaugeliu atvejų, o kai kurios ir apskritai jomis nesinaudoja; tačiau pabrėžia, kad trys iš septynių valstybių narių, apžvelgtų EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime, pasienio procedūras taiko viršydamos Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnyje pateiktus pagrindus, ir ragina jas liautis tai darius; be to, ragina valstybes nares netaikyti pasienio procedūrų prie vidaus sienų;
5. pažymi, jog visi asmenys, siekiantys tarptautinės apsaugos, yra suinteresuoti tuo, kad jų prašymai būtų išnagrinėti kuo greičiau ir veiksmingiau, preziumuojant, kad visi prašymai įvertinami individualiai ir kad yra taikomos prašytojams pagal Sąjungos teisę numatytos procesinės garantijos ir teisės bei jomis galima veiksmingai pasinaudoti;

Neatvykimo teisinė fikcija ir sulaikymas

6. primena, kad pasienio procedūros apima prieglobsčio prašymo išnagrinėjimą pasienyje arba tranzito zonoje, prieš priimant sprendimą dėl įleidimo į valstybės narės teritoriją; pakartoja, kad atsisakymu leisti atvykti pagal Šengeno sienų kodeksą neturi būti daromas poveikis specialių nuostatų dėl teisės į prieglobstį ir tarptautinę apsaugą taikymui; todėl pažymi, kad valstybės narės turi pareigą įvertinti, ar prieglobsčio prašytojui būtina apsauga;
7. be to, pažymi, kad pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvos 9 straipsnio 1 dalį prašytojui turi būti leidžiama pasilikti valstybės narės teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, kur buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas;
8. pažymi, jog teiginys, kad pareiškėjas nėra teisėtai atvykęs į valstybės narės teritoriją, faktiškai joje būdamas, yra teisinė fikcija; pabrėžia, kad ši teisinė fikcija turi poveikį tik teisei atvykti ir pasilikti, tačiau ji nereiškia, kad prašytojas nepriklauso atitinkamos valstybės narės jurisdikcijai;
9. pabrėžia, jog tikėtina, kad prašytojai, kuriems taikomos pasienio procedūros, savo prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu greičiausiai bus sulaikyti; taip pat pažymi, kad taikydamos pasienio procedūras prieglobsčio prašytojus sulaiko visos valstybės narės, apžvelgtos EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime;
10. pakartoja, kad, kaip nustatyta Priėmimo sąlygų direktyvoje, valstybės narės neturi sulaikyti asmens vien dėl to, kad jis yra prašytojas, taip pat kad prašytojai gali būti sulaikomi tik labai aiškiai apibrėžtomis išimtinėmis aplinkybėmis; primena savo ir Tarybos bendrą preliminarų susitarimą dėl Priėmimo sąlygų direktyvos naujos redakcijos, kurioje būtų nustatyta, kad valstybės narės negali sulaikyti prašytojo jo pilietybės pagrindu; pabrėžia, jog Priėmimo sąlygų direktyvoje nustatyta, kad sulaikymas turi likti kraštutine priemone, trukti tik kuo trumpiau ir tik tol, kol taikytinos

Priėmimo sąlygų direktyvos 8 straipsnio 3 dalyje nurodytos priežastys, taip pat kad sulaikytiems asmenims turi būti suteikiama galimybė pateikti skundą dėl to, kad iš jų buvo atimta laisvė; pakartoja, kad ES pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnyje ir EŽTK 5 straipsnyje nustatyta teisė į laisvę galioja ir ES pasienyje; apgailestauja, kad faktiškai nesama sulaikymo alternatyvų, kurios būtų parengtos ir taikomos pasienio procedūrų kontekste, bei ragina valstybes narės imtis reikiamų priemonių ir užtikrinti prieinamas sulaikymo alternatyvas;

11. reiškia susirūpinimą dėl to, kad kai kurios valstybės narės, taikydamos pasienio procedūras, sulaiko prieglobsčio prašytojus, nors nacionalinėje teisėje reikiamo teisinio pagrindo sulaikyti pasienio procedūrų pagrindu nėra, nes tai gali reikšti nepakankamas apsaugos priemonės; pabrėžia, jog, valstybėms narėms nusprendus sulaikyti asmenį, jos turi pasirūpinti, kad nacionalinėje teisėje būtų apibrėžtas tam būtinas teisinis pagrindas;
12. primena, jog ESTT sujungtose bylose C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU nusprendė, kad net jeigu prašytojas gali išvykti iš tranzito zonos trečiosios šalies kryptimi, tokia padėtis gali būti laikoma sulaikymu;
13. reiškia gilų susirūpinimą dėl pranešimų apie šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir apverktinas sulaikymo sąlygas tranzito zonose arba pasienio teritorijose veikiančiuose sulaikymo centruose; ragina valstybes narės užtikrinti orias priėmimo sąlygas pasienio įstaigose, laikantis Priėmimo sąlygų direktyvos standartų; atsižvelgdamas į tai primena, kad su sulaikytais prašytojais turėtų būti elgiamasi visapusiškai gerbiant jų žmogaus orumą;
14. primena, kad, vadovaujantis ES pagrindinių teisių chartija ir 1989 m. JT vaiko teisių konvencija, prioritetas taikant Prieglobsčio procedūrų direktyvą turėtų būti teikiamas vaiko interesams; pažymi, jog JT vaiko teisių komitetas yra išaiškinęs, kad vaikai niekada neturėtų būti sulaikomi dėl imigracijos priežasčių; pakartoja savo poziciją dėl Prieglobsčio procedūrų reglamento, kad nepilnamečiai niekada neturėtų būti sulaikomi vykdant pasienio procedūras ir kad pasienio procedūra nepilnamečiams gali būti taikoma tik turint jų sulaikymo alternatyvą; ragina valstybes narės, šiuo metu taikančias pasienio procedūrą nepilnamečiams, pasirūpinti sulaikymo alternatyvomis atsižvelgiant į vaiko interesus; ragina valstybes narės pasienio procedūras taikyti tik parengus tokias su laisvės atėmimu nesusijusias alternatyvas;

Neįleidimas ir stebėseną

15. atkreipia dėmesį į pastarojo meto FRA išvadas, visų pirma kad pastaraisiais metais gerokai išaugo pranešimų apie įtariamus incidentus prie išorės sienų, susijusius su žmogaus teisių pažeidimais, skaičius; pažymi, kad tai apima nemažai atvejų, kai asmenis atsisakoma įsileisti neužregistravus jų prieglobsčio prašymų – taip pat ir vykdant pasienio procedūras; pakartoja, kad valstybės narės turi pareigą užkirsti kelią neleistinam sienos kirtimui, ir primena, kad ši pareiga nedaro poveikio asmenų, kurie kreipiasi dėl tarptautinės apsaugos, teisėms; pritaria FRA, kad šių įtariamų incidentų reguliarumas ir rimtumas kelia gilų susirūpinimą dėl pagrindinių teisių užtikrinimo; pakartoja, kad automatiškas atsisakymas įleisti, grąžinimas ir kolektyvinis asmenų išsiuntimas draudžiami pagal ES ir tarptautinę teisę; be to, atkreipia dėmesį į tai, jog, remiantis Prieglobsčio procedūrų direktyvos 8 straipsniu, valstybės narės turi pareigą informuoti asmenis apie galimybę pateikti prieglobsčio prašymą, jeigu esama ženklų, kad apsauga būtina, taip pat kad asmenims, kuriuos atsisakoma įleisti, turi būti užtikrinama galimybė pasinaudoti veiksminga teisine gynyba, kaip numatyta ES teisėje

ir EŽTK; apgailestauja dėl visų atvejų, kai valstybės narės nepaiso savo įsipareigojimų šioje srityje, ir ragina jas visapusiškai juos vykdyti; ragina Komisiją veiksmingai užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi šių įsipareigojimų, – taip pat ir sustabdant ES lėšų mokėjimą tais atvejais, kai nustatomi rimti trūkumai;

16. mano, kad svarbu sukurti nepriklausomą stebėsenos mechanizmą, ir ragina valstybės nares sudaryti stebėsenos įstaigoms galimybę nevaržomai patekti į pasienio įstaigas, siekiant užtikrinti veiksmingą pagrindinių teisių apsaugą ir sistemingai informuoti apie pažeidimus, laikantis FRA rekomendacijų, pateiktų jos ataskaitoje dėl pagrindinių teisių problemų prie sausumos sienų; laikosi nuomonės, kad vykdant nepriklausomą stebėseną taip pat turėtų būti tikrinama sprendimų priėmimo proceso ir jo rezultatų kokybė bei sulaikymo sąlygos ir procesinių garantijų užtikrinimas; mano, kad stebėsenos įstaigos turėtų apimti nepriklausomas kompetentingas nacionalines žmogaus teisių institucijas ir NVO, tokias ES agentūras, kaip FRA, bei tokias tarptautines organizacijas, kaip JT vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras (UNHCR);

Nelydimi nepilnamečiai ir pažeidžiami prašytojai, kuriems būtinos specialios procesinės garantijos vykdant pasienio procedūras

17. pažymi, jog Prieglobsčio procedūrų direktyvos 24 straipsnyje nustatyta, kad, pateikus tarptautinės apsaugos prašymą, valstybės narės turi per pagrįstą laikotarpį įvertinti, ar prašytojui būtinos specialios procesinės garantijos, ir kad jos neturi taikyti pasienio procedūros, jeigu ją vykdant tokios garantijos negali būti užtikrinamos;
18. pabrėžia, kad, nors valstybės narės yra sukūrusios mechanizmus prašytojams, kuriems būtinos specialios procesinės garantijos, identifikuoti, nustatant šiuos poreikius jie neretai neveiksmingi, o tuo atveju, kai poreikiai nustatomi, jie dažnai apima tik tai, kas akivaizdu; pažymi, kad veiksmingas ir greitas prašytojų, kuriems būtinos specialios procesinės garantijos, identifikavimas tebėra iššūkis; pabrėžia, jog pažeidžiami asmenys turi teisę į tai, kad jų poreikiai, susiję su specialiomis procesinėmis garantijomis, būtų įvertinti, o, jeigu jų atžvilgiu imamasi pasienio procedūrų, jiems būtų prieinama derama pagalba, numatyta pagal ES teisę; ragina valstybės nares užtikrinti, kad visi prašytojai, kuriems būtinos specialios procesinės garantijos, būtų veiksmingai identifikuojami ir kad jiems būtų sudaromos visos galimybės pasinaudoti šiomis specialiomis garantijomis bei pagalba, numatyta Priėmimo sąlygų direktyvoje; pabrėžia, jog tais atvejais, kai vykdant pasienio procedūrą derama pagalba negali būti suteikiama arba kai sprendžiančioji institucija nustato, kad prašytojui būtinos specialios procesinės garantijos, ypatingą dėmesį skirdama kankinimo, žagino ar kitų sunkaus psichologinio, fizinio arba seksualinio smurto ar smurto dėl lyties aukoms, sprendžiančioji institucija turi netaikyti šių procedūrų arba nustoti jas taikyti prašytojo atžvilgiu;
19. primena, kad Prieglobsčio procedūrų direktyvos 25 straipsnio 6 dalies b punkte numatomos ribotos aplinkybės, kuriomis valstybės narės gali nagrinėti nelydimų nepilnamečių prašymus pagal pasienio procedūrą; pabrėžia, kad apžvelgtose valstybėse narėse nebuvo taikomi tinkami amžiaus įvertinimo metodai; ragina valstybės nares užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į vaiko interesus, ir apsaugoti vaikus, įskaitant prekybos žmonėmis aukas; pabrėžia, kad Prieglobsčio procedūrų direktyvoje valstybėms narėms numatyta galimybė netaikyti pasienio procedūrų nelydimiems nepilnamečiais, o jų prašymus atitinkamai nagrinėti laikantis įprastos prieglobsčio suteikimo tvarkos; ragina valstybės nares netaikyti pasienio procedūrų nelydimiems nepilnamečiams;

Procesinės garantijos

20. pažymi, kad pasienio procedūros vykdomos skubos tvarka, ir primena, kad, remiantis Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsniu, prašytojai, kuriems taikomos pasienio procedūros, naudojami tomis pačiomis teisėmis ir garantijomis, kaip ir prašytojai, kuriems taikomos įprastos procedūros;
21. pabrėžia, kad apie rimtas problemas, susijusias su galimybe pasinaudoti teisine pagalba ir jos kokybe, pranešta visose apžvelgtose valstybėse narėse; pabrėžia, kad teisinė pagalba nepaprastai svarbi norint užtikrinti teisingas prieglobsčio suteikimo procedūras; rekomenduoja nemokamą teisinę pagalbą teikti jau pirmosios instancijos etapu, kai tik užregistruojamas prieglobsčio prašymas; ragina valstybes nares taip pat pasirūpinti veiksminga prieiga prie teisinės pagalbos praktiškai bei užtikrinti, kad būtų prieinama pakankamai patarėjų teisės klausimais ir kad jie būtų kvalifikuoti;
22. pažymi, jog pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvą valstybėms narėms suteikiama galimybė leisti pasienio procedūroje dalyvauti NVO, kad jos galėtų padėti prašytojams; apgailestauja, kad daugelis valstybių narių, įgyvendindamos pasienio procedūras, nereglamentuoja tokios galimybės specializuotoms NVO taikydamos patekti į pasienio įstaigas, sienos perėjimo punktus ir tranzito zonas, nors tai galėtų atlikti esminį vaidmenį užtikrinant prašytojų teises ir procesines teises bei pagerinti pirmosios instancijos etapu priimamų sprendimų kokybę;
23. pabrėžia, kad pasienio procedūroms būdingas trumpų procedūrinių laiko terminų ir sulaikymo derinys; laikosi nuomonės, kad veiksmingi procedūriniai laiko terminai būtini siekiant kuo labiau sutrumpinti laikiną judėjimo laisvės atėmimą asmenų sulaikymo atveju; primena, kad valstybės narės gali nustatyti trumpesnius, tačiau priimtinius laiko terminus, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimo vykdymui bei prašytojo galimybėms veiksmingai užsitikrinti pagrindines garantijas ir principus, numatytus Prieglobsčio procedūrų direktyvoje; pažymi, kad terminas sprendimui vykdamas pasienio procedūrą priimti įvairiose valstybėse narėse varijuoja nuo 2 iki 28 dienų, prašymui pateikti – nuo 2 iki 7 dienų; pažymi, kad trumpi laiko terminai gali būti problemiški norint nuodugnai pasirengti pokalbiui arba apeliacijai, taigi, savo ruožtu, norint teisingai vykdyti procedūrą, ypač jeigu nėra veiksmingai taikomos Prieglobsčio procedūrų direktyvoje įtvirtintos procesinės garantijos;
24. pakartoja valstybių narių pareigas suteikti prašytojams galimybę pasinaudoti pagalba, būti atstovaujamiems ir gauti informacijos apie procedūrą, kaip nustatyta Prieglobsčio procedūrų direktyvoje; pabrėžia, kad prašytojams būtina laiku gauti reikiamos išsamios informacijos apie pasienio procedūras ir savo teises bei pareigas; pažymi, kad vertimo žodžiu paslaugos turėtų būti asmeniškai teikiamos visais pasienio procedūros etapais; primena, kad asmeniniai pokalbiai yra valstybių narių pareigos veiksmingai sudaryti prašytojams galimybę paaiškinti savo prašymo priežastis išdava ir esminiai nagrinėjimo procedūros elementai, taip pat kad juos turi rengti deramai apmokytas personalas; pabrėžia, kad prašytojams turėtų būti suteikiama pakankamai laiko pasirengti pokalbiui; su susirūpinimu pažymi, kad valstybės narės, aptartos EPRS įgyvendinimo ES lygmeniu įvertinime, nevykdo Prieglobsčio procedūrų direktyvoje nustatytų savo pareigų, susijusių su procesinėmis garantijomis pasienio procedūrų kontekste, ir pabrėžia, jog tai, kad prašytojai susiduria su sunkumais norėdami pasinaudoti procesinėmis garantijomis, gali turėti rimtų pasekmių jų teisėms, užtikrinamoms pagal ES pagrindinių teisių chartiją; ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti ir taikyti šias Prieglobsčio procedūrų direktyvoje įtvirtintas garantijas;

25. pripažįsta, kad pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvą valstybėms narėms suteikiama laisvė savo nuožiūra spręsti dėlto, ar apeliacijos turi automatišką stabdomąjį poveikį; tačiau primena, jog ESTT yra pripažinęs, kad apeliacija dėl sprendimo grąžinti, kuri vykstant susijusiam trečiosios šalies piliečiui gali kilti didelė grėsmė būti grąžintam, turi turėti stabdomąjį poveikį;

Pasienio procedūros ir didelis atvykstančiųjų skaičius

26. pabrėžia, kad, vadovaujantis Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnio 3 dalimi, atvykus dideliame skaičiu trečiųjų šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, tarptautinės apsaugos prašymus pateikiančių pasienyje arba tranzito zonoje, tos procedūros gali būti taikomos ir kai bei tol, kol šie trečiųjų šalies piliečiai arba asmenys be pilietybės normaliai apgyvendinami netoli pasienio arba tranzito zonos;
27. primena, kad Prieglobsčio procedūrų direktyvos II skyriuje nustatytos apsaugos priemonės taikomos ir didelio atvykstančiųjų skaičiaus atveju; mano, kad šiuo požiūriu nepaprastai svarbu užtikrinti pakankamai personalo ir išteklių, su susirūpinimu pažymi, kad tokiais atvejais teisingas pasienio procedūrų taikymas gali būti problemiškas, gali kilti pagrindinių teisių pažeidimo pavojus ir atsirasti veiksmingumo problemų;
28. pritaria susirūpinimui, kurį pareiškė FRA, JT vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras ir JT specialiojo pranešėjas migrantų žmogaus teisių klausimais, dėl procesinių garantijų ir pagrindinių teisių užtikrinimo per pasienio procedūras, skubos tvarka vykdomas Graikijos salose; apgailestauja dėl didelių su pagrindinėmis teisėmis susijusių spragų, FRA nustatytų šiuose Europos migrantų antplūdžio valdymo centruose;
29. pažymi, jog ES agentūros gali padėti valstybėms narėms, susidūrusioms su dideliu prieglobsčio prašytojų, atvykusių prie sienos perėjimo punkto, skaičiumi, kad visiems prašytojams būtų užtikrinta greita ir teisinga procedūra; pažymi, kad pirmiausia operatyvinę pagalbą įvairiais prieglobsčio suteikimo procedūros etapais gali teikti EASO, o atliekant atrankinį tikrinimą, tapatybės nustatymą ir pirštų atspaudų paėmimą – FRONTEX; pažymi, kad iki šiol EASO yra teikusi pagalbą tik Graikijoje, įgyvendinant vadinamąją skubią pasienio procedūrą, skirtą saloms; be to, pažymi, kad, nors atlikti tam tikri patobulinimai, tebesusiduriama su rimtais trūkumais, pvz., pasienio procedūros vidutiniškai trunka keletą mėnesių; tikisi, kad būsimoji ES prieglobsčio agentūra prisidės prie šių trūkumų ištaisymo;

Pasienio procedūrų taikymas

30. primena, kad pasienio procedūras valstybės narės ir toliau taiko savo nuožiūra; pakartoja, kad, jeigu valstybės narės taiko pasienio procedūras, jos turėtų sudaryti sąlygas, kuriomis būtų užtikrintas teisingas ir deramas procedūros vykdymas, o tarptautinės apsaugos prašytojai būtų greitai ir aiškiai informuojami apie jos rezultatus; pažymi, kad grėsmė procesinių garantijų, pvz., teisei į teisinę pagalbą, veiksmingumui pirmiausia gali kilti sudėtingesniais atvejais; pabrėžia, kad procedūrų veiksmingumas neatsiejamas nuo procesinių garantijų; pabrėžia, kad tais atvejais, kai sprendimas negali būti priimtas nė vėliau kaip per keturias savaites, prašymas turi būti nagrinėjamas vadovaujantis kitomis Prieglobsčio procedūrų direktyvos nuostatomis; ragina valstybes nares teisiškai ir praktiškai iki galo užtikrinti Prieglobsčio procedūrų direktyvoje numatytas procesines garantijas;
31. ragina valstybes nares nuolat keistis geriausia praktika teisingo esamų pasienio

procedūrų taikymo srityje ir taip pat dalintis ja su Komisija;

32. ragina valstybes nares kritiškai įvertinti, ar jų dabartiniai operatyviniai pajėgumai pakankami jų įsipareigojimų, susijusių su pasienio procedūromis, vykdymui užtikrinti; ragina valstybes nares prireikus stiprinti operatyvinį bendradarbiavimą ir pagalbą;
33. ragina Komisiją veiksmingai stebėti, kaip įgyvendinamas Prieglobsčio procedūrų direktyvos 43 straipsnis ir susijusios nuostatos, bei imtis veiksmų jų nesilaikymo atveju, o prireikus inicijuoti pažeidimų nagrinėjimo procedūrą;

o

o o

34. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.